

מבעד למסוה

(שעורים בהסתפלות)

אכן, נשתנו הזמנים ונתחלפו העתים! מו מלל ומי פלל לנו כי עתון הגונו זה שהיה האורגנו

הרשמי של ועד הצירים; מננו ומבצרו של מלון"ווי, יצא פתאום להלחם בויעמן? ודוקא "בגלוי לב", ודוקא מפני שהעין להזמין אליו אחד "מפיטני הפשיסטים" ועורכו של דאר" היום", להיות מזכירו המדיני בא"י ר"ל, ולא זאת אלא ש"הנשר" מי שהיה צריך להיות נשר, הזמין אליו את העורב"...

והנשר המסכן יצא במנשר ואמר בועד" הלאומי: יצאנו בשלום מן המלחמה עם הנורטקלפים בלונדון, אבל אין רצוני להלחם גם כאן עם הנורטקלפים והביבררוקים... הרים את כנפיו ועף לו לנוח על הה הוותים... והנה הגיעה אלינו ידיעה מלונדון כי יצא שם אחד ה"עורבים", מ"זרזירי העט" הא", כבנינו", והזמין את לורד ביברברוק הלונדוני לזכות גלוי ופומכי כדי להכחיש את כל עלילותיו נגד הציוניות בעתוננו הגדול...

ואם לא תגידו בנת, אגלה לכם סוד, כי עוד ביום י"ה השון נתפרסמה ידיעה זו

ה"דיילי אקספרס", ויכולים אנו להיות ערביים, כי ה"עורבים" האלה שלנו ידעו לתבע את עלבון האומה כידי מיני הערביים...

כמו שקראנו בגליון האחרון של על הכישמר":

"גש נא אלי, לורד ביברברוק ומוחד מוח תולעת: אני הקצין אהרנסון מ"י אלמדד דרד"ארץ ומשמעת.

הנה כי כן: "עורבים" נלחמים בלונ" דון נגד הביברברוקים שלהם, והביברברוקים שלנו בא"י נלחמים כאן נגד הנשר וה"עורבים"...

זה לעמת זה... * * *

ואת הטאי אני מזכיר!

בשקראתי בשבוע זה ב"הארץ" את הידיעה המפתיעה שנתפרסמה ב"תלגרמית" ובאותיות גדולות וענקיות מאת "סופרנו בלונדון", ע"א הנתוח שנעשה לוילהלם כדי להשיב לו את עלומיו, קנאתי בהם ואמרתי בגלוי כי ידיעה זו לא היתה בטח ידועה לנו לולא היה בעירנו עתון עברי יומי העומד תמיד על המשמר ומפרסם לא רק מאמרים נגד הנשר, כי אם ידיעות חשובות מהעולם הגדול...

ואם לא תגידו בנת, אגלה לכם סוד, כי עוד ביום י"ה השון נתפרסמה ידיעה זו

בדאר היום בגליון ל"א ואולם העורך שלנו שאין לו, כנראה, ידיעה בעריכת עתון "הגונו", השמיט ברגע האחרון את הפסקת חזו של "כחגברא"... וקוראי דאר היום האומללים לא היו יודעים את הידיעה הזו, אלמלא בא התלגרם הזה שהלך שלשה שבועות מלונדון ירושלימה.

אשרי עתון שלו "סופרים מיוחדים" כאלו בלונדון, הזקוקים, כנראה, אה הם לנתוהו של וילהלם, כדי שיוכלו להודו קצת בידיעות חשובות כאלו, או לכהפ"ח להעתיק כאן מעתוני אמריקא בצורת תלגרם מיוחד, כיפה שעה אחת קדם...

מר נחום טיש, מנהל מחלקת התעשייה של ההנהלה הציונית, הודיע כמדומני כי מי שרוצה לקנות סחורה מתוצרת הארץ יפנה לחנותו של מר גרוסמן.

תמיד הלכתי לי לקנות מעט מתוצרת" הארץ לכבוד שבת, וגם "הזנכיה" ופכיבון וגם קלפים למשחק ל"א בחנוכה, והנה ראיתי בחנות אשר מתחת לדאר, מודעה רשמית כתובה על קרטון התלוי על הפתח בלשון הגוים: Xinas toys. ותרגומם בעברית: יעצויעים וכלים לכבוד ראש השנה לגוים...

בקשתי למצא ביצי תרנגולות ומצאתי "ביצים" כהולות ואדומות מבריקות תלויות בחרוזים על החבלים בתוך החנות ושאר מיני יעצויעים המוכנים בשכיל ה"עץ" ורגע

הטבתי את עצמי ב"טרפנ'ע נעסיל"...

הן זוכרים אתם תלמידי החביבים, את הכרדש על "ויתרולצו חבנים"? — בשעה שהיתה רבקה אמנו עומדת על בתי"כנסיות, יעקב מפרסם לצאת, ובשעה שהיא עוברת על בתי ע"ו, עשו רין ומפרסם לצאת, ועכשיו, בעונותינו הרבים, הכל להיפך: יעקב מפרסם במחילה ומתפרץ לצאת דוקא לעבודה זרה. ביפו פנשתי ערבי אחד עובר כרחובות ומזכיר בידו האחת: "ירושלם חדשה" ובידו השניה: "קול יעקב", לקיים מה שנאמר: הקול קול יעקב והיודים ירי עשו...

ולא רק יהודי כי, ברמון מירושלם שולח את בתו לנוצרים, אלא גם נכדתו של ר' נפתלי חנה ל"ס זצ"ל, מצאצאי הבעש"ב, ובתו של פקיד בבנק ה"ממלכתי" אשר בצפת עיה"ק נשלחה משם ללמד תורה מפי הנוצרים בירושלם.

פרעה גור על הזכרים והיהודים שלנו גוזרים גם על הזכרים וגם על הנקבות ומקד ריבים את בנייהם ובנותיהם למולך...

כן, כן, תלמידי היקרים, זה זמן רב שלא עברנו יחד כדרכנו בכל עש"ק על פרשת השבוע, ועכשיו שחזרתי ב"ה מנסיעתי בשלום ומיצאתי אהדים מכם, שאינם שלמים לא בממונם ולא בתלמודם ר"ל, נוציא את החומש'ל ונעיון קצת בסדרה של שבת זו "וישלח":

זכורני, עוד בימי המלחמה, שאלני פעם הנזכרנו, כלומר הקאימאקאם מצפת שיצא משם ברכוש גדול, כיצד היהודים שלנו יכולים להפטר מעבודת הצבא של ישמעאל ע"י פספורטים שנוי"שם, בעלי"מום וכיוצא בזה, ואמרתי לו כי אהב"י למדו זאת מיעקב אבינו בשעה שברח מפני עשו אחיו, כדאיתא בפרשת "וישלח".

— ראשית חכמה אמרתי לו, — "מנחה היא לעשו" (בקשיש בלשונם), וזהו סגולה בדוקה ומנוסה אצלנו עד היום הזה... "ויקח מן הבא בידו": לירות תורכיות זהב וניר, ועכשיו פונטים מצריים, עוים, תישים ואפילו סוסים"מיוחסים" (אצילים בלשונם). מכיון שנודע ליעקב כי עשו הולך ומתקרב אליו, מה עשה? — הלך וקנה לו "פספורט" (לא אצל הקונסול האוסטרי בצפת!) ואמר: "לא יעקב יאמר עוד שמך, כי אם ישראל".

וכשעברו אנשי עשו ושאלו מפיו עוכרי"דרה, אם לא ראו לפנייהם איזה "יעאקוב" בראש מהנה גדול, וענו ואמרו: "כן, ראה ראינו מהנה גדול ובראשו שיד אחד, אבל שמו לא יעאקוב כי אם חוגה "סרור"... (ישראל), ואמרו אנשי עשו איש אל רעהו: לא זה האישי והלכו לדרך אחרת...

ומכיון שפחד יעקב בן יודע הדבר סו"ס לעשו, מהמת שידע כי היו לו במחנה נשים רבות שאינן שומרות סוד, כידוע, נפל על המצאה חדשה, ויהי בבקר ויספר לאנשיו

ולנשיו איזה כבא"מעשה במלאך שבא אליו בלילה ונגע בניד הנשה שלו, והוא צולע על ירכו"...

כשהגיעו אנשי עשו ושאלו מעוברי דרך אם לא ראו כאן איזה יעאקוב עובר במחנה גדול, ואמרו להם: אינם ראה ראינו שיד גדול אבל לא ידענו את שמו — אלא שהוא צולע על ירכו, אין אנו זוכרים אם הירד הימנית או השמאלית...

— "מוש האדא!" (לא זה!) החליטו אנשי עשו והלכו לדרךם.

וכאשר נשא יעקב את עיניו וראה והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש "עסקר" — כך בארתי לקאימאקאם שלנו — לא נפל לבו בקרבו הלילה, ויצא ה"פ"אר"ר שלנו, ר' יעק"ל, תהכולה אחרת: "וישם את השפחות ראשונה", ובודאי היו ליעקב שפחות יפות...

וירץ עשו לקראתו וישקוהו בנקודות למעלה, ופיהוש רש"י: שלא נשקו בכל לבו. ובהיותי בפעם האחרונה בת"א וראיתי את התזוין "גברי והנשים", שמעתי מפיו יודעי דבר, כי "גברי" זה שהתנשק ג"כ בנקודות "אשתו" על הבמה, אינם מדברים אפילו ביניהם — "ברנז" ממש! — מחוץ לבמה: ויש אומרים כי הרבה זוגות כאלה יש אצלנו במת"החיים בזמננו, וגם "אחים" המנשקים זא"ז באגודות ובאספות, ממש כעשו ויעקב בשעתם...

ותשיעת ה' כהרה עין, וכשהקב"ה רוצה גם יהודי מרוקני זקן יכול להציף את הישוב: בשעה כ"כ המורה לארצנו, ראה ה' בענינו ושלפ לנו אוצרות זהב לא חליה מאמריקה אלא דוקא ממרוקו.

בשבוע זה נכנס אלי זקן מופלג כבו שמנים שנה, לבוש בגלימתו המרוקנית, בעל זקן לבן ורחב וקומתו הגבוהה שחחה קצת מיסבל השנים. מיד הושטתי לו: "שלום עליכם", והוא ענה לי בלשון עברית צהה וגדונית כי בא עם קבוצת חלוצים מן הגלות אשר בפאסי וכיון ששמע ע"א המשבר השורר עכשיו בארצנו ר"ל, בא לגלות את מסתרי החכמה וסוד עשיית הוזהב, ואגב השיט לי בידים רועדות שני ספרים עבים ואמר לי: אני כבר זקנתי ושבע"ימים, וע"כ הנני מסר לכם את שני הספרים האלה והניתם בהם יומם ולילה, ותלמדו לעשות זהב, צנתרי" דהבא ממש, טבין ותקיליו, ולא זהב פשוט אלא זהב שכל הנוגע בו יהיה בבחינת "רואה ואינו נראה" ואינו ניוזק חליה מאש וממים... חטפתי את שני הספרים האלה כמוצא שלל רב, וראיתי שם האחד: "תפוחי זהב במשכיות כסה" ושם השני: "מעשה מנורה", עם תמונתו כהדר"עבודתו, מוקף ספרים רבים, גדולים ועבים, ויושב על יד שלהנו עם כלי"מכשירים לעבודתו: שלד"ארם, מברשות, שעונים קטנים, צנצנות, ספלים, בקיצור — לבורטוריה ב"מאות שלמה של ילדיס...

דפדפתי קצת בשני הכרכים העבים האלה
 הכתובים על קלף בכתב יפה ומרובע. טיילתי
 ב"היכלי האהבה" וראיתי שם סודות ורמזים
 ועליהם נודבקות תמונות שחתך מעתונים
 צרפתים אשר בפרוי. מקופסות שוקולדה
 וכזיכרה, ומשם נכנסתי ל"קדש קדשים"
 וראיתי תמונות של בתולות ומזלות שנחתכו
 מעתוני האפנה של הנשים... ונתליתי ב"ענף
 אין סוף" ועיני ראו כל מיני תמונות הגוף
 והמעיים, ציורים אנטומיים הלוקחים מהספרים
 ותמונות גיאוגרפיות המעתקות ממפות בעב-
 רית, ומתוך התיק הנדבק לשער הספר הוצאתי
 מפות גדולות ורחבות עם אלפי תיבות של
 צרופי אותיות וכוונות, ולסוף נתקלתי בקטע
 שהוצא מתוך עתון צרפתי ושבו מספר הסופר
 הצרפתי ע"א השלטון של מרוקו, מולאי חסן,
 שהיה דחוק לכסף והוציא כרוז בכל רחבי
 המדינה שכל מי שיודע לעשות כסף וזהב
 יסור אליו. ויתיצבו לפניו שלשה זקנים: שני
 מושלטים ויהודי אחד, וישיב אותם בבית
 קטן מיוחד לעסק "בקבלה המעשית" שלהם.
 אחרי עבר שנתים ימים הופיע היהודי הזקן
 לפני המלך וגלה לו את כל הסוד...
 מאז קרבהו המלך ויהי לו לידיד נאמן
 עד היום הזה.

ובכך בא הקץ למשבר! הגיע הסוף
 למחסור! בימים האלה אשלח להנהלה
 הציונית את שני הספרים האלה בהצעה
 לפתח כחלקה מיוחדת לעשות זה ב,
 ולטנות את הזקן שלנו לגזבר ההסתדרות
 הציונית במקום ה' הלפרין. ויצמון לא ילך
 עוד לארץ-היהודים כדי לדפק על דלתות
 ה"כרנדייסים" ושאר האמריקנים שלנו כדי

לקבל מהם -- הבטחות; החנונים יש
 מהו לקבל את ההנבות של המורים
 והפקידים. זאגב יפתחו בכנס גם "לומכרד"
 למשכן בו כריס לבנין בתים אפילו על
 הר'כנען בצפת...

ואולם, עד שיהיה לנו הזהב הזה,
 שואלים המורים והפקידים כאותו המלמד של
 שלום עליכם מכתריאלובקה: "מהיכן נוטלים
 עכשיו לצרכי שבת"?

ובינתיים אין נחת ביעקב ולא בקהלת
 ישראל בהיפה.

תלמידי משם כותב לי בזה הלשון:
 "באחת מישיבות ועד'העיר שבה נתער
 ורה שאלת התקציב החדשי שהובטח להם
 תדרות הספרדים יצא כר כ. בדברים חריפים
 נגד הספרדים, לאמר: יבוא יום כשנהיה
 אנו הרוב, אז נדע איך לשלם לכם! (ממש
 כמו שנהגו עכשיו בוזירים הקודמים ביוון
 ובבלגריה!) ומעידנא-דריתחא התפרץ
 והויטיט להם "אצבע משולשת" וצעק לפניהם:
 נא! את זה נתן לכם ולא כסף!"...
 ומה היה הסוף? בוזגלו ספר לד"ר
 לוריא ובד'שבת -- ל"עזמות"....

ולחלן מספר לי תלמידי זה כי נשלח
 אליהם בזמן האחרון רב שני ושמו ק. ובכדי
 להפטר ממנו, החליט הרב הראשון להעתיק
 את משרד הרבנות לביתו, ולא נתן לעוזרו
 לבוא ולכהן בקדש....

שאלתי, כותב תלמידי את הרב הראשון:
 מה עונו של הרב ק. ? ענה לו כזו הלשון:
 בשבוע הראשון חתם הסגן על פסקי-דין
 בהוספת: ד"ץ (דיון צדק). בשבוע השני

חתם ד"ץ, כ"ץ -- בשבוע השלישי: ד"ץ.
 מ"ץ, כ"ץ; ראיתי, הוא אומר, שהוא חותם
 עפ"י סדר א"ב עד גמירא בלי אשור מצדי
 וחששתי שמא יגיע ל"גבורה" וישיג את גבולי
 הלילה ועשיתי מה שעשיתי!

וכזמן האחרון נרשמה בממשלה חברה
 חדשה בשם "השודר" בערכון בלתי מוגבל,
 שמרכזה בירושלם ויש לה סניפים בכל הארץ
 על כל הדרכים. החברה הדפיסה עכשיו פנקסי
 קבלות עם שוברות בשלש הלשונות הרשמיות
 בשביל לקוחותיהם, כלומר בשביל אלה שהם
 לוקחים מהם הכל נגד קבלות התוכות.
 כידוע...

ויש אומרים כי החברה הזו הגישה
 קובלנא נגד תדהר שהוציא לעז על ה"חברה"
 הזו וגורם נזק רב למסחרם...

רק משרדי ה"וירקו", בעירנו, להבדיל,
 שבהו להדפיס בשנה זו קבלות עבריות. אולי
 יטריחו הפקידים את עצמם רגע קטן לעיין
 בפנקסי החשבונות שלהם ויזכרו כי שמנים
 אחוזים למאה ממשלמי וירקו בירושלם הם

כו, עיקר שכחתי:

תלמידי מיפו מעיר לי כי בשעורי
 האחרון ע"א בנין בתים בת"א, שכחתי
 להוסיף עוד פרט אחד קטן וחשוב מאד: כי
 הכר שמשכן מתחילה כדי לקבל פונט אחד
 לא היה שלו אלא שקבל אותו בתורת הלואה
 כשכנו הטוב....

עז מות